

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 3 korona.
 Egy évre 12
 Külföldön: Negyedévre 5
 Egy évre 20

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 László József.

== Egyezmény ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275.

A nap dicsérete.

— febr. 18.

A tisztviselők fizetésének javításáról szól az ének.

A kormány benyújtotta a törvényjavaslatot, mely évi tizennyolc millió korona újabb terhet ró az államra, de ötvenkétezer család, jogos és méltányos kívánságát elégti ki.

A Széll-kormányt e törvényjavaslat szerencsés megalkotásáért dicsérni fölösleges. A tisztviselői kar megélhetését, boldogulását, érdemei szerint való előmenetelét biztosította. Tanári körökben azt állítják, hogy Magyarország tanáira nézve ez a törvény korszakalkotó. Tehát kétségtelen befolyással lesz a nemzet jövő nemzedékeinek nevelésére is.

Az állami tisztviselők szintén hálás örömmel sietnek megelégedésüket kifejezni. Az egész hazán végig zeng a kormány dicsérete, sőt lelkes magasztalása.

Csak a dicső országgyűlési ellenzéknek nem tetszik a dolog. Hohó, még csak az kellene, hogy

az ország tüntessen a kormány mellett! Ugyan miért? Mert munkálkodni kíván, a nemzet javán fáradozik, üdvös, áldásos törvényjavaslatokat készít?

Nevetséges, azért dicsérni a napot, mert süt, elárasztja fényével, melegével a világot, forró sugarainak nyomán fakad az élet.

A kormány kötelességét teljesíti, midőn hasznos törvényeket alkot. Magasztos ellenzéki nyelven szólva, ez k. kötelessége.

Dicséret egyesegyedül a főséges ellenzékét illeti, mely napról-napra megmenti a hazát, eszméivel boldogítja a nemzetet, jóllehet ez egyáltalán nem k. kötelessége.

Ime hallgassuk isteni félelemmel, mit esicseregnek napról-napra az ellenzéki paesirták?

Tegnap is egy dicső, halhatatlan érdemű szónokuk kerekén kimondta, hogy az ellenzéknek a 49-es, a forradalmi alapra kell állania! Az ördög se tudhatja ugyan, mit akar ezzel a 49-es alappal? Az 1849-iki debreceni események jogfolytonosságát akarta talán kiáltani? No de mindegy! A fő,

hogy határozati javaslatot nyújtott be ő is, a névtelen félisten!

Mit is akar a kormány? Egyebet sem tesz, csak újabb terhekkel sújtja a népet. A katonai javaslatok az állam érdekében kívánnak áldozatot; a tisztviselők érdekében benyújtott javaslat az államra ró jelentékeny új áldozatot, a mi végső eredményében megint csak a nép terhe.

Igy forog az egyszerűen isteni ellenzéki elme a saját tengelye körül, amiből világosan kitetszik, hogy aki a kormányt dicsérni merészkli, mert dolgozik, alkot a haza javára, az mind megfizetett gonosztevő. Csak az a nemzet ihletett írója, az a választott jeles, aki az ellenzék dicséri, mely nem engedi hogy a nap süssön és éltető erejével rügyeket fakasszon.

A nap dicsérete — balgaság!

Eljenek a lomha ködök, a mozdulatlanul szétterpeszkedő ellenzéki párázatok, melyek a parlamentáris csufjára azt képzelik, hogy a dologtalan obstrukcióval meg lehet gátolni az alkotó munkálkodást!

Szobraink.

A Szabadság számára írta: Kuthi Zsigmond.

Vizsgálván Vörösmarthy szobrának pályaműveit, önkéntlenül is felsohajt az ember: Szoborművekben bizony nincs szerencsénk.

Mintha valami rossz szellem bilincsekbe verné művészeink lángelméjét, alkotó erejét, hogy ne tudjanak szépet, nagyot, fenségest teremteni.

Igaz, hogy földmivelő nemzet vagyunk: igaz, hogy évszázadokon keresztül külső is belső ellenséggel volt bajunk és így a szépművészet nem fejlődhetett nálunk oly mértékben, mint pl. a mivelt nyugaton. Szépművészeti intézményeink még csecsemő korukat élik: ez mind igaz de mindezekből nem következik az, hogy elismert jeles szobrászaink, Zala és Fadrusz és a korán elhalt Izsó kivételével remek szoborművet ne tudjanak alkotni, mikor Olasz Német és Franciaország oly sok szép szoborműveknek a mintáival ott állana előttük és merithetnének oku-

last, példát, ha valamelyes rossz szellem meg nem szállaná a lelkeket az örökös szimbolizálással. Nálunk nem készül szobor szimbólum nélkül! Hagyján ha csak eszmét, fogalmat kifejező szoborműveket szimbolizálnának, a milyen pl. a szabadság, a Szeretet, a Hűség, Tavasz, Nyár stb. De minek szimbolizálni pl. Vörösmarthyt, akinek neve maga az irodalomnak egy korszaka, egy programja. Ugyan nézzék meg Nápolyban, Rómában, Palermóban, Forenben, Dante, Petrarca, Tasso, Garibaldi, Cavon, stb. költőknek és hősöknek a szobrait, vajjon szimbolizálva vannak-e azok?

Nápolyban az Umberto Galleviával szemben levő Szabadságszobor áll egy 30 méter hosszú oszlopból, melynek tetején óriási sas terjeszti szét szárnyait, a talpazaton pedig négy oroszán van széttépet láncokkal.

Eme szimbolizálásnak van értelme. Ámde írók, költők, államférfiak, hősök, uralkodók szobraihoz minek a szimbólum azt okos ember nem tudja megmondani.

Deák Ferenc neve maga kifejez,

kifejt mindent: bölcsességet, államtudományt, hazafiaságot, puritánizmust. Már most a helyett, hogy Deákot úgy formálták volna, mint mikor a szószéken magyarázza a pragmatika szanktiót, vagy felirati vita alkalmával a helyett egy vizkóros alakot esináltak belőle, a ki azon a bizonyosan ül. Eötvös József báró az a nagy filántrop, de a mély bölcsész és nagy tudású férfi úgy áll ott az oszlopon mint a ki minden pillanatban készül onnan leugrani.

Petőfi Sándor oly pozitúrában áll és szaval, a hogy élő ember még soha sem állott és szavalt.

Arany János, az az édes és arany-szájú költő, a kinek minden verse permetezett méz és szinarany, úgy néz ki, ott a „zoklin” mint jól „elázott” ember kinek bajuszai esaposok a sok bortól.

És hogy néz ki a már jónak deklarált honvédszobor? A géniusz vagy brangyal tehát a tulajdonképeni szobor mellékalakja, nagyobb a szobornál; úgy lebeg ott hátul a szobortól, mint a mikor

Tizennyolc milliós fizetésemelés.

— február 18.

A magyar állami tisztviselők 1903. február 14.-ét évekig nevezetes napnak fogják tartani. E napon terjesztette a képviselőház elé *Lukacs László* pénzügyminiszter az állami tisztviselők, altisztek és szolgálók illetményeinek újabb szabályozásáról szóló törvényjavaslatot. E javaslattal, ha törvény lesz, az állami alkalmazottak illetményeit 17.845,693 koronával emelik évenként, tehát oly összeggel, mely a költségvetésben annak minden elaszticitása mellett okvetlen éreztetni fogja magát.

Hogy a javaslat az érdekeltek minden reményét és kívánatát kielégíti, az összeg magassága dacára sem állíthatjuk, melyet a szabályozás igényel, és az összehasonlító táblázatok pontosabb áttekintése mellett, melyek a javaslatához vannak csatolva, bizonyosan lesznek tételek, melyek azt mutatják, hogy az osztrák hivatalnokok, legalább részben, még mindig jobb helyzetben vannak. De ez ne bántsa a magyar tisztviselőket, mert ha már a haza határain túl vetik tekintetüket, látni fognak olyan hivatalnokokat is, mely jogos irigységgel néz a magyar tisztviselőkre, mert helyzetük még a szabályozás előtt is jobb, mint amazé.

Szem előtt kell tartanunk viszonyainkat s nem szabad felednünk, hogy számtalan olyan egzisztencia van, mely legnagyobb szerencsésének tartja, ha állami hivatalt nyer is, hogy minden keresetében nemcsak kemény harc folyik a létért, hanem ezenfelül még a kudarc veszélye is folyton fenyeget és megvan az a bizonytalanság is, hogy nem éppen az öregkorban, mikor a munkaerő már elfáradt, leszünk-e kitéve a legnehezebb nevelőzéseknek.

A törvényjavaslat újabb szabályozásról szól, mert 1893-ban már volt szabályozás. A pénzügyminiszter az indokolásban maga is elismeri, hogy az akkori szabályozás elégtelen volt; de az állam nem tehetett többet, mint a menyit akkor tett, és ma indíttatva éri

valakinek hátulról befogjuk a kétszemét és azt kérdezzük a meglepettől: „Ki az?”

Most ismét kísértett a szimbolizálás Vörösmartynál! Az egyik kalvaria dombot szimbolizál görögkatholikus kettős kereszttel; a másik boglya kemence formát csinál és melléje teszi Vörösmartyt; a harmadik vesztiből formára ülteti a nagy költőt.

Kérdem nem a legfenségesebb-e oly nagy költő a maga egyszerűségében, a maga természetességében, a maga eredetiségében? Miért nem vesznek példát szobrászaink Izsótól a Csokonai szobor nagy mesterétől! Nincs hazánkban szebb sikerültebb szobor a Csokonainál, pedig azon a „lanton” és szőlőgerezden kívül semmiféle szimbolizálás nincs.

Elmondtam mindezt sine ira es studio; lehet, hogy én tévedek és nagyon örülnék, ha az ellenkezőről meggyőződnek. De összehasonlítva szoborműveinket Berlin, Drezda, München, — tovább: Firenze, — Róma, Nápoly és Palermo szobraival: bizony mondom, lelkem elszorul, hogy miért vagyunk mi még ebben is annyira elmaradva!

magát, hogy ismét egy lépést tegyen előbbre, még pedig nagyot. Aki e javaslatban nem talál teljes kielégítést, az csak gondoljon arra a pillanatra, melyben az állami illetmények majdnem 18 millió koronával emeltetnek évenként. — Mennyi balsors szakadt ránk az évek folytán, tudja mindenki. A gazda súlyosan érzi az amerikai verseny nyomását, szőlője elpusztult és a fáradságos felújítás gyümölcse még alig mutatkozik, a sertés tenyésztést tönkretette a pestis, az állatállományt pedig megtizedelte a száj és körömfájás. Az iparos évek óta csak tengődik, a nagyipar munkahiány miatt pang, a kereskedelem alig képes magát tartani és majdnem reménytelenül tekint a dolgok fejlődése elé. Az államok mindinkább terjedő elzárási irányzata mellett.

Es mindezek dacára az országgyűlés szívesen meg fogja szavazni és a nemzet is jóvá fogja hagyni a fizetésemelést, ha tisztviselői kar a jóakaratot elismeri, megelégszik és háláját készséges kötelességteljesítéssel fogja kimutatni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, febr. 17.

Az obstrukció jegyében kezdte meg a katonai vitát.

Thaly Ferenc a ki ismert kiszólásokkal állott ugyan elő, de azokat olyan lendületesen adta elő, hogy az egész pártját feltűzelte.

Beszéde alatt egyszerre hirtelen terjedt, hogy a honvédelmi miniszter is fel fog ma szólalni. Váratlan felszólalásához különféle kommentárokat fűztek, Újabb engedményekről és egyéb megiepetésekről beszéltek.

Fejérváry azonban az volt a célja, hogy az ellenzék tendenciózus adatait megcáfolja. Beszéde közben ezuttal is sziporkáztak a közbeszólások és ezek nyomában hirtelen óriási vihar keletkezett.

Lengyel Zoltán ugyanis a ki a legzajosabb közbeszólók egyike, folytonosan belekiabált *Fejérváry* beszédébe, mire a honvédelmi miniszter azt vágta vissza: *hazudik!* Erre leirhatatlan lármá és tombolás keletkezett az egész ellenzéken. — *Apponyi* az elnök rendreutasította a minisztert, de az ellenzék azzal sem elégedett meg, és a zaj csak akkor esendescedett le, a mikor *Fejérváry* visszavonta a sértő szót és sajnálatát fejezte ki.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: *Apponyi* Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell* Kálmán, br. *Fejérváry* Géza, *Plósz* Sándor, *Oseh* Ervin.

Elnök fél 11-kor nyitja meg az ülést és bemutatja a miniszterelnök átíratát, a mely szerint *Leo* pápa 25-ik évi jubileuma alkalmából a budavári koronázó templomban e hó 20-án pénteken istentisztelet lesz. Erre való tekintettel javasolja, hogy a pénteki ülés 11 órakor kezdődjék. (Helyeslés.)

Az 5 órás ülés szavazói.

Gajáry Géza személyes kérdésben kér szót. A midőn az 5 órás ülés szavazói miatt nézeteltérés merült fel, megígérte, hogy befogja mutatni azon szabadelvűpártiak névjegyzékét, a kik akkor a nevezésben résztvettek, felolvassa a szavazókat, a kik közül 113-at sikerült feljegyeznie.

Gabányi: Korona értékbe.

Gajáry: Komoly dolgokban nem szokott viccelni.

Buzáth: Mire való ez a bizonyítás?

Gajáry: Mert szavahihetőségét vonták kétségbe. Ő 122 szavazót írott össze akkor, de 8 szavazótársával nem találkozott. A jegyzéket a ház asztalára leteszi.

Kubik Béla nem vonja kétségbe *Gajáry* szavahihetőségét, de a jegyzéknek csak akadémikus értéke van, olyan, mint az exlexet aláírtak névjegyzéke.

Gajáry Géza tiltakozik az ellen, hogy akár az exlexel vessék össze felolvasó jegyzéket, akár pedig az elnökség mentetetésének tekintsek. Tisztán személyes ügye ez.

Az ujoncjavaslat.

Thaly Ferenc: Az ujonclétszámot sohasem lehet tudni, arról semmi adatunk nincs, azért is határozati javaslatot nyújt be, a mely szerint a kormány az ujonclétszámot évenként állapítsa meg és évenként nyújtson be arról törvényjavaslatot.

Ez után általánosságban foglalkozik a katonai javaslatokkal, a melyek oly súlyos terheket rónak a nemzetre, hogy a felelősséget érte ez a törvényhozás el nem viselheti. A közös hadsereg a mellett idegen intézmény a melyre újabb és újabb áldozatot pazarolni visszaélés a a nemzet türelmével.

Onálló magyar hadsereget kell felállítani, ez egyedül biztosíthatja a nemzet védképességét. 48 ban magyar hadsereg szállott szembe tiszteres erővel és győzött mindig és mindaddig, a míg az északi kolosszus százszoros erővel nem rontott rá. A kis bur nemzet is évekig állott ellen sokszoros erővel szemben. Legyen nekünk is önálló hadseregünk és akkor nem félünk külső ellenségtől sem. — De vigyék legalább bele a hadseregbe a magyar nyelvet, mert ma csak germanizál a hadsereg, nyelvében, szellemében azonban idegen. A nemzetnek ki kell mondania, hogy addig, amíg a nemzetet ejtett sérelmet nem orvosolják, egy ujoncot sem szavaz meg. Mert a becsületen ejtett sérelem az, hogy idegen nyelvet erőszakoltak bele hadseregébe. Ezt csak leigázott nemzettel merték eddig megtenni. Minket is leigázott tartománynak tekintenek Bécsben? (Zaj a szélbalon.) Majd felbred ez a nemzet és bebizonyítja, hogy nincs leigázva. (Zajos helyeslés a szélbalon.) A kiegyezési törvényeket nem hajtják végre. Egy *Königrätz* kellett ahhoz, hogy a 67. XII. t.-cikket megalkothassák. Egy újabb *Königrätz* kell ahhoz, hogy e törvényt végre is hajtják. (Tetszés a szélbalon.) Ha a nemzet nem tudja kivívni jogait, a végső eszköz az lesz, hogy a 49-iki alapra helyezkedik. (Nagy zaj, éljenzés a szélbalon.)

Elnök arra inti a szónokot, hogy csak törvényes és parlamentáris eszközökről szóljon.

Thaly Ferenc: Csak törvényes úton akarja ezt elérni és törvényes eszközökkel. A javaslatot nem fogadja el. (Eljenzés a szélbalon.)

A honvédelmi miniszter beszéde.

Fejérváry Géza báró: Az eddigi felszólalók igen sokat foglalkoztak a javaslat pénzügyi és katonai részével. Különösen a felett panaszok, hogy az ujonclétszám felemelése felesleges és mégis szaporítják az ujoncokat, erre nézve kijelenti azt, hogy az ujonclétszám teljesen mindig csak a papiroson van meg. Tényleg azonban sokkal kevesebb az ujonclétszám, mert részint betegség, részint egyéb okok miatt például 1901-ben 13000 főnyi hiány volt. Már most a be nem vonulás fedezésére kell 4900 ujonc, a tarack, hegyi és tábortábori útegek számára kell 9500 ujonc, a hadi tengerészethez kell 1320, a vartüzérséghez 1330 ujonc kell és a két évenként szabadságot kapó pótlására 4850 ujonc, így jö ki a most kívánt 21,900 ujoncötlet. Miután azt panaszolták sokan, hogy nem tudják mire és miért kell az ujoncötlet, azért sorolta fel e részleteket. Miután az a jelszó adatott ki, hogy szerzett jogokat akar megsérteni a kormány, ezért vonta vissza a 6000 póttartalékos behívásáról szóló javaslatot. Évenként 12000 póttartalékost hívnak be, ezután 12000-et több ujonc lesz és 12000 póttartalékkal kevesebb. A mostani létszámemeléssel 7 millió korona költség esik Magyarországra, de ezért egy fillér adóemelés nem lesz. (Nagy zaj.) Elismeri, hogy az is súlyos teher, de nem elviselhetetlen. (Zaj.) Statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy aránylag Magyarországnak van legkisebb hadserege a lakossághoz képest és kiadása is legkisebb Oroszországon kívül. A nemzeti követelmények tekintetében a hadügyi kormány elmegy addig a határig, a míg a közös hadsereg egysége veszélyeztetve nincs. A szabad- elvűpártot védi ezután és örül, hogy 36 év óta kormányoz, mert mindig a haza érdekeit képviselte. Szükségesnek tartotta a felszólalást azért, mert az ellenzékéről sok valótlanosságot mondtak. (Nagy zaj.)

Igenis, valótlanosságokat. (Nagy zaj.) A tuloldali szónokok megtámadták a díszasztalt, a kormányt és a szabad- elvűpártot, jogtalanul és igaztalanul. Kell hogy a nemzet, a melynek nevében beszélt mindig a tuloldal, végre megtudja az igazat.

A valótlanosságokból szemelvényeket sorolhat fel. Lengyelnek egy panaszára vizsgálatot indított és kiderült, hogy Lengyel hazudott, hazudott, hazudott!!! (Óriási percekig tartó tomboló lármák.)

Elnök rendre utasítja a minisztert. (Folyton meg-megújuló tombolás.)

Kérjen bocsánatot! (Óriási zaj.)

Fejérváry meghajlik az elnök rendre- utasítása előtt és sajnálatát fejezi ki kijelentése miatt, a melyet csak elragadtatásában mondott.

A nagy zenebona miatt az elnök az ülést felfüggesztette.

Szünet után

Fejérváry miniszter folytatta beszédét, melynek során megemlékezett Zichy Jenő kilépéséről. Zichy, ugymond, már többször kilépett, mindig megválogatva az alkalmas pillanatot, hogy kilépése annál hatásosabb legyen. A javaslatokat védve a miniszter az ellenzék szónokait cáfolja.

Horvát Gyula közbe szól valamit. A nagy zajban nem lehet megérteni.

Fejérváry: Horvát Gyula nem számít. Erre ismét nagy zaj kerekedett az ellenzéken. Végül **Fejérváry** befejezi beszédét, kérve az ellenzékét, hogy igaz-

ságosan, ne elvakultan bírálja a javaslatokat. (Viharos éljenzés jobbról.)

Szünet után

Fejérváry kijelenti, hogy Horvátot nem akarta kisebbiteni, csak katonai tekintélynek nem ismeri el.

Lengyel Zoltán személyes kérdésben kijelenti, hogy fentartja mindazon adatokat, miket egyik novemberi beszédében mondott. Kérde, igaz-e, hogy Aulich ezredes összekocant a braganzai herceggel?

Fejérváry elismeri, hogy egyes adatok valók, de nagyrésztük nem. A többi közt az sem való, hogy Aulich ezredes egy Hajdu nevű főhadnagyot azért csukott le, mert magyarul beszélt.

Lengyel kijelenti, hogy erre nézve is fentartja állítását.

Gromon Dezső kijelenti, hogy a szóban forgó Hajdu István mint százados a honvédelmi miniszteriumba van beosztva. — Lengyel novemberi beszéde után Hajdut azonnal személyesen kihallgatta. Hajdu tisztí becsület szavára kijelentette, hogy Lengyel adatai nem igazak.

Lengyel: Ez más Hajdu. A kiról én beszélttem, még most is Debrecenben szolgál.

Gromon kijelenti, hogy ugyanazon Hajdúról van szó, más Hajdu nevű nem szolgál a hadseregben.

Horvát Gyula, Papp Zoltán személyes kérdésben felszólalásai után.

Zichy Jenő visszautasítja Fejérvárynak reá vonatkozó megjegyzéseit.

Kubik Béla indítványozza, hogy Fejérváry tegye le a ház asztalára azon iratokat, melyek alapján Lengyel adatait megcáfolta.

Fejérváry, Pichler, Thaly felszólalása után a többség Kubik indítványát elvetette, mire az ülés véget ért.

Megrendelések gyűjtése Ausztriában.

Utazói igazolványok és egyebek.

Köztudomású dolog, hogy Ausztriában az 1902. évi február 25-én kelt törvénnyel az ottani ipartörvénynek a megrendelések gyűjtésére vonatkozó határozmányait megmódosították. — Erre nézve azután az osztrák kereskedelemügyi miniszter az említett törvény végrehajtására vonatkozólag m. é. szeptember 4-én rendeletet bocsátott ki, mely megállapítja a törvényben kimondott megrendelés-gyűjtési tilalom alól kivett árukat és intézkedik különösen a kereskedelmi utazók működéséhez a törvény értelmében szükséges igazolványok kiállítása iránt.

Ezekre a körülményekre vonatkozólag Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter körrendeletet adott ki, mely a követendő eljárást magyarázza és szabályozza és melyből több oldalról hozzánk érkezett megkeresés folytán a következő tudnivalókat közöljük:

Az idézett osztrák törvény és rendelet szerint egy a belföldi és minden más külföldi, valamint magyarországi kereskedelmi utazó is csak hatósági igazolvány alapján folytathatja működését Ausztriában. Önálló iparüzőknek és kereskedelmi ügynököknek elég erre a célra az iparigazolványuk, melyet tehát Ausztriában való üzleti működésük, illetve megrendelések gyűjtése közben mindig magukkal hordani és kívánatra felmutatni tartoznak. A szolgálatban álló kereskedelmi utazóknak és meghatalma-

zottnak azonban speciális igazolványra van szükségük, melynek esetenkénti kiállítását az Ausztriába készülő magyarországi kereskedelmi utazók számára a m. kir. kereskedelemügyi miniszter annak a kereskedelmi és iparkamara feladatává tette, melynek területén a szolgáltató iparos telephelye van. Nehogy pedig a kamara által kiállított iparigazolvány szövegének elégtelensége, vagy helytelensége miatt kereskedelmi utazóink Ausztriában bárminő akadékoskodásnak vagy zaklatásnak legyenek kitéve, a miniszter az igazolvány szövegét egyöntetűen megállapította és a szükséges úrlapokat a kamarák rendelkezésére bocsátotta.

A szóban lévő igazolvány tekintetében a miniszter hangsúlyozza, hogy ez csupán a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területén való utazásnál és az igazolványban megjelölt szolgálati viszony egész tartamára érvényes, míg a vámkülföldön való utazásnál tovább is a kereskedelmi szerződésekben előírt és a belügyminiszterium által csupán az illető naptári évre terjedő hatálylyal kiállított szokott igazolvány szükséges továbbra is, megiegyezvén, hogy a vámkülföldre szóló igazolvány Ausztriában és az Ausztriára szóló igazolvány a vámkülföldön egyáltalán nem használható. Az igazolvány kiállítása végett a szolgáltató iparos tartozik a kereskedelmi és iparkamarát megkeresni; kötelességévé tette a miniszter a kamaráknak azt, hogy ilyen igazolvány iránti megkereséseket mindig lehetőleg sürgősen soronkívül intézzék el.

Egyik fontos intézkedése az osztrák törvénynek a következő: Az 59. § szerint, órák, arany és ezüst áruk előállításánál, ezen árukkal foglalkozó kereskedőknek, továbbá ékszer- és drágakőkereskedőknek, valamint közvetlen szolgálatukban álló meghatalmazottainak meg van engedve, hogy üzleti utjaikban ne csak a mintákat, hanem amennyiben az áru természete a minta szerinti eladást kizárja, az eladásra szánt árukat is magukkal vihessék, azzal a megszorítással azonban, hogy ezek az áruk csakis jogosult továbbelárusítóknak adhatók így el.

Az idézett végrehajtási rendelet 11. §-a ennek a jognak a gyakorlását az illetékes fémjelzési hivatal által kiállított igazolvány birtokától teszi függővé, mely azonban a már körülírt iparigazolványt nem pótolja és azzal együtt szükséges.

A kereskedelmi miniszter a mondottakról a II. fokú iparhatóságot megfelelően értesítette és ennek alapján az I. fokú iparhatóságok is a kellő utasításokat megkapták.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Felekezeti elemi iskoláink rendezése.** A városházán Kovács József polgármester elnöklése mellett napról-napra tolynak a tárgyalások felekezeti elemi iskoláink rendezése tárgyában. Tegnap a görög keleti egyház küldöttjei értekeztek. Ertesüléseink szerint az ev. ref., ág. hitv. és görög kath. egyházak teljesen meg vannak elégedve az eddig tett intézkedésekkel, miután a nagy munka előkészítésénél a bizottságokban elhangzott óhajtsókat mind meghallgatták s azok teljesíteni is fognak a méltányosság szerint.

× **A guti magfák.** A guti magfákat tudvalevőleg a város az azokért legtöbbet ígérő *Eisler és Brüder* cégnek adta el. A város részéről *Abrahám László t.* főügyész tegnap kötötte meg a szerződést az *Eisler és Brüder* cég kiküldöttjeivel és megbízottjaival.

× **Katonai felülvizsgálat.** *Rásó Gyula* alispán polgári elnöke alatt *Bodnár István* és *Vogl* ezredesek jelenlétében tegnap katonai felülvizsgálat volt a *Korona* szálloda nagytermében. Két katonakötelest vizsgáltak felül s mindkettőt alkalmatlannak találtak a katonai szolgálatra.

Agról-ágra.

Alkalmi apróságok.

A Peleskei nótárius forrása.

Régi dolog, hogy a legnagyobb folyamok orrása is vékony erecske a sziklában, ahonnan ered. Világtörténeti események gyakran vezetnek vissza valami csekélységre.

Gróf *Gvadányi József*, a Peleskei nótárius híres szerzője egyszer Szokolcáról Debrecenbe utazott. Akkor meg vasutaknak természetesen híre-hamva sem volt.

Ki-ki saját alkalmatosságán utazott, vagy kocsin, vagy per pedes apostolorum.

A nagyobb urak két-három kocsival keltek utra.

Az első maga az ur és családja, a második a cselédség, a harmadikon a konyha és bor volt.

A hol tetszett megálltak, a hol tetszett lakomát csaptak és leöblintették a jól felszerelt pincetok tartalmából, saját termésti borokkal, a mibe leg polgártárs még nem tett borsinálóesszenciát.

Gróf *Gvadányi József*, a vitéz lovas generális szintén így utazott s ilyen kísérettel fordult be a Hortobágyra is.

Amint leszállt kocsijáról, abban a pillanatban fordult be a csárda udvarára lóháton egy mentés és kardos ember, a kalapjához egy író lúdtoll volt tűzve.

Gvadányi rögtön szóba állt vele. Megkérdezte hova utazik? A sajtóságos lovas *Beesky* volt, ki Pestre igyekezett jurátus fiát meglátogatni.

Igen tréfás ember volt, a ki fel akarta ültetni a generálist:

— Odamegyök uram, ahol vén asszonyt nem látok.

— Akkor ki kell mennie a világból — jegyezte meg *Gvadányi*.

S aztán sokáig tréfált vele, meg is vendégelte s akkor fizetést kért.

Beesky egy jó tanácssal fizetett:

— Ha vénasszonnyal találkozik generális uram, úgy háromszor dobjon a fején keresztül egy-egy marok homokot, mert ha nem teszi, bikák, kóborló katonák és szegénylegények fogják az uton infesztálni.

Gróf *Gvadányi József* ebből a kis kalandból írta meg a Peleskei nótáriust.

Bolygó.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Protestáns estély. A főiskolai hittan-szaki önképző kör a jövő hónapban rendezi ez évben utolsó protestáns estélyét. Az estély iránti érdeklődést jellemzi azon körülmény, hogy már az összes jegyek

elfogytak. — Az estély erkölcsi sikerét pedig biztosítja a közreműködők névsora.

Március 15. Még majdnem egy egész hónap választ el bennünket március 15-ikétől de főiskolánk hazafias itjusága már megtette az intézkedéseket, hogy a nagy napon rendezendő ünnepek méltók legyenek a nemes törekvésű ifjusághoz. A főiskolai Magyar Irodalmi Társulat választmánya ez ügyben e hó 19 én d. u. 2 óraker ülést tart.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmúzeum nyitva minden vasárnap és ünnepnapon d. e. 9—12-ig.

Febr. 21. A függetlenségi párt estéje. Arany Bika.

Febr. 21. Értekezlet a Finn-estélyek rendezése tárgyában a városházán d. u. 5 óraker.

Febr. 22. A debreceni jótékony nőegylet ülése d. u. 3 óraker az árvaház nagytermében.

Febr. 22. Ipartestület közgyűlése.

Febr. 22. Evang. filléregylet tea-estéje.

Febr. 22. A Székely asztaltársaság közgyűlése.

Febr. 22. A kölcsönös segélyző egylet közgyűlése d. e. 10 óraker (Városháza nagyterme.)

Márc. 1. A Székely társaság alakuló gyűlése.

Márc. 1. A debreceni keréskedői társulat közgyűlése.

B é r h a r c

a debreceni dohánygyárban.

Szociálista izgatás.

— febr. 18.

Az ujkor egyik legjelentékenyebb jelenségével, a bérharccal olyanformán vagyunk hazánkban, mintha a földrengésnek egy-egy eltévedt remegését éreznénk, vagy mintha valaki messze távol követ dobott volna a sima tóba s a messze fevert hullámok esendesező, lágy gyűrűi simogatnának.

Nyugat füstös, komor iparvárosai-ban hatalmasan szervezett tömegek harcolnak a bérért kitartóan — nálunk az ilyen mozgalmak apró szárnypróbálgatások s ha sikerül is pár lábnyira felemelkedni nincs meg a kitartás s megszűnik a bérharc.

Oka pedig ennek egyrészt, hogy népünk nem sok fogékonysággal bír a szervezet iránt, másrészt, hogy a reális térről az utópiák világába téved, főleg pedig nincs meg a kitartáshoz szükséges anyagi erő és a kellő szellemi vezetés. Szűk látókörű, nagyszájú emberek a vezetők, kik Göthe bűvészinaként felzudítják az elemeket, de sem irányítani, sem megfékezni nem tudják.

A debreceni dohánygyárban két munkás izgatására bérharc ütött ki.

A két szociálista munkás feltűzelte a munkásokat és munkásnőket, hogy szüntessék be a munkát mindaddig, míg béremelést nem tudnak kieszközölni. A nagyhangú ígéretekkel és kijelentésekkel megszédült emberek tegnapelőtt csakugyan beszüntették a munkát s küldöttséget menesztettek a dohánygyár igazgatójához, *Hatházy Ferenchez*. A küldöttség vezetője természetesen a két izgató volt, kik nagy hangon adták elő a dohánygyári munkások és munkásnők követeléseit.

Hatházy Ferenc dohánygyári igazgató kijelentette, hogy ezidő szerint nem áll módjában semmiféle béremelést nyújtani, aki nincs megelégedve, rögtön kikapja munkakönyvét s más jobban fizetett foglalkozás után nézhet.

A szigorú válasz érthető lehangoltságot keltett a sztrájkoló munkásokban, főleg a munkásnőkben s mivel a két vezér szónoklatánál ékebben szólott a munkanélküliek inségének szomorú képe — tegnap valamennyien munkába állottak.

Az igazgatóság nem tett megtorló lépéseket az elszédített munkásokkal és munkásnőkkel szemben, csak a két izgatót boesájtotta el rögtön a debreceni dohánygyár kötelekéből.

Jól tette!

* A pápa emlékünnepe Debrecenben.

Az egész világra kiterjedő nagy ünnepet ül a róm. kath. egyház pénteken e hó 20-án. A kath. egyház feje XIII. Leó pápa e napon üli pápaságának 25 éves évfordulóját. A kath. egyház közel két ezer éves történelmében most harmadszor ismétlődik meg ez a ritka évforduló. Ugyanis csak Szent-Péter az apostolfejedelme, IX. Pius és most XIII. Leó érték el azt a szép életkort. A 93 éves XIII. Leó testében megtörve, de az egész világ által bámult szellemi képességeinek teljes erejében érte meg e nevezetes évfordulót.

A kath. egyháznak ez örömmünepét már 19-en este, mely napon a pápa püspökké szenteltetésének 60 ik évét tölti be, az összes harangoknak megszólalása fogja jelezni.

E hónap 20-án reggel, délben és este ismét egy-egy negyed óráig fognak szólni a kath. templomok összes harangjai. Debrecenben e hónap 20-án d. e. 9 óraker egy a helybeli, mint az összes kath. templomokban háladó istentiszteletek lesznek, melyre az összes hatóságok meghívotnak.

E napon az összes kath. iskolákban szünet lesz és tanítás helyett iskolai ünnepek tartatnak. A helybeli róm. kath. templomban a háladó istentiszteletet dr. *Wolfska Nándor* püspök tartja, mely után szt. beszédet mond.

* **Uj táblai bíró.** A debreceni jogászvilág egyik kiváló képzettségű tagját, *Vass Antal* debreceni kir. törvényszéki bíró, a kereskedelmi és váltó ügyek előterjesztőjét, — mint örömmel értesülünk — ő felsége a király királyi ítélőtáblai bírónak nevezte ki. Előkelő társadalmunk e kiválóan rokonszenves, általános tiszteletnek örvendő tagját ebből az alkalmából már eddig is számosan üdvözölték. A kinevezésről szóló királyi kézirat a mai hivatalos lapban jelent meg. *Vass Antal* szolgálatátételre a pécsi kir. táblához osztották be.

* **Debrecen a drezdai kiállításon.** A Drezdában ez év május hónapjának 20-án, *György szász király* védnöksége alatt megtartandó kiállítás rendezősége meghívta Budapest fővárost is, felkérve a főváros hatóságát, hogy nevükben hívja

meg a kiállításra a nagyobb vidéki városokat. Debrecen városához tegnap érkezett meg a meghívó. E szerint a kiállításra a némely városok közigazgatási intézményei lesznek bemutatva így közlekedni, világítási, vízvezetési, utcaépítési, rendészeti iskolai, népnevelési, betegápolási, adóügyi intézmények, városi takarékpénztárak és zálogintézetek szervezete stb. Mint halljuk Debrecen város a kiállításra tanulmányutra szintén kiküldi a tanács valamelyik, erre illetékes tagjait.

* **Református tanítók a polgármesternél.** A debreceni ev. ref. elemi iskolai tanítók legutóbbi gyűlésükön elhatározták, hogy abból az alkalomból, hogy Kovács Józsefet polgármesterré választották testületileg tisztelegnek az új polgármesternél. Tegnap tisztelegtek a tanítók, Káposztás Imre vezetése alatt Kovács József polgármesternél, a hol természetesen nagyon szíves fogadtatásban részesültek.

* **A városi nyomda külön kezelésben.** Debrecen város nyomdáját a város egész külön kezelésben akarja vezetni. A kezelés szabályzatának megállapítása végett e hónap 21-én délután 4 órakor Oláh Károly elnöklése mellett az e célra kiküldött bizottság ülést fog tartani a város házában.

* **Finn estély Debrecenben.** A jövő hó 20 és 21-én, a színházban rendezendő igen érdekesnek ígérkező finn-estély tárgyában a siketnémákat gyámolító egyesület megbízásából e hónap 21-én d. u. 5 órakor Oláh Károly elnöklése alatt nagy értekezlet lesz a városháza nagytermében. Ezen az értekezleten alakul meg a rendezőbizottság, a mely a műsort a legapróbb részletekig meg fogja állapítani.

* **Áthelyezés.** Vadász Nándor államvasuti hivatalnokot a máv. igazgatósága városunkból raktárvezetői minőségben Pécsre helyezte át.

* **Halálczások.** A tegnapi nap folyamán elhaltak: Eperjesi Jenő ev. ref. 10 hónapos, Molnár István ev. ref. 7 hónapos.

* **Tűz a Kut-utcán.** Tegnap délután fél 4 órakor kigyuladt Szabó János Kut-utca 64 sz. alatt levő háza. Az utcán járkáló emberek vették észre, kik rögtön értesítették a házbelleket és a tűzoltóságot. Körülbelül egy óra hosszáig tartott a tűz. A könnyen égő náddal fedett tetőt nem lehetett megmenteni, s inkább a szomszéd házak védelmére szorított a tűzoltóság.

* **Eljegyzés.** Strohbach Géza a Debreceni Kölesönös Segélyező Egyesület tisztviselője eljegyezte Müllner Frigyes kassai tanár nagy műveltségű leányát, Etelka kisasszonyt.

* **Nyilvános nyugtázás.** A február 14-én tartott Máv altiszti-kör mulatságán szívesek voltak felülhízetni: Mihalovits Jenő 50 koronát, Tolnay Kornél, Tóth Béla, Rotschnek Emil, Berger Jenő 10-10 kor-t, Kovács József 8 kor-t, dr. Derékassy István 7 kor-t, Sigmeth Károly, Csatai Gyula, Boczán Elemér, dr. Wolafka Nándor, Reichmann Ármán, Lamprecht Frigyes 5-5 kor-t, dr. Szücs Miklós, Gaál Béla, dr. Kerekes Lipót, Tasy Károly, Gödör Sándor, B. Kövesdy Imre, Soós Mihály, Rotty Lajos, Szalay László 4-4 kor-t, Sz. Kovács Béla, Htapku András, Gaál Sámuel, Lenkei Péterné, Horváth Kálmán, Vibirál János, Szénásy Gábor 3-3 kor-t, Kiss

Áron, Balogh József, Debreceni Jenő, Kun Ignác, Kemény János, Kelemen István, Bornyi Sándor, Nánieskó József, Fhalvizer Alajos, Szücs István, Vida József, Salánky Gyula, Udvarhelyi Lajos, Rácz Lajos, Bihary Istváné, László Károlyné, Boruzs István, Kaczowszky Gyula, Csanádi József, Afonyi István 2-2 kor-t, Turai Miklós, Müller Endre, Bereczky János, Megyery Dániel, Fuhrmann Géza, Fény Imre, Sajó Lajos, Fuhrmann Etelka, Ulmann Lajos, Szénelő Pálné, N. N. 1-1 koronát, összesen 243 koronát. Mindezen felülhízetéseikért hálás köszönetet mond a rendezőség.

* **Tűzrendészeti kihágások.** Több helyen megtörtént a városban, hogy a háztulajdonosok vagy nem engedték kényneiket tisztítani, vagy szabad tűz helyen meg nem engedett módon tüzeltek, vagy más uton olyan tűzrendészeti kihágásokat követtek el, melyek veszélyeztetik a közbiztonságot. Értésére jutott a dolog a rendőrségnek Fehér Mihály rendőrbiztos is Blazsek Lajos csapórészi kéményseprőmester több helyen vizsgálatot tartottak, s több háztulajdonost feljelentettek a bűnügyi osztálynál, kiket tekintettel arra hogy a tűzrendészet elleni kihágásokból a legnagyobb veszedelem következhetik, szigorúan meg fognak büntetni.

* **Iskolamulasztó tanoncok.** Azokat az iparostanoncokat, kik január havában elmulasztották az iparostanonciskola előadásait 19- és 20-ikára idézte meg az ipartestület vezetősége. — Közel 120 tanoncnak kell számot adnia mulasztásáról. A mulasztások nagy száma folytán az ipartestület rendkívül szigorúan fog eljárni a mulasztókkal szemben, nemcsak a pénzbírság, hanem a tanoncidő meghosszabítás, sőt tanonc eltávolítás terén is.

Leányok figyelmébe.

Ügyes kézi leányok felvételnek

J u n g r e i s z Mari női divattermében.
(Piac utca 52. sz.)

Régi világ.

A Szabadság számára írta: *Divéki.*

Ilyen korcsmába nem járok!

Az atyafiság peregrinusa volt szegény jó Gyuri bácsi.

Ötös fogaton járt háztűznözbe fiatal korában. Vénységére pedig, mikor már mindene eluszott, gyalogszerrel vándorolt egyik rokonától a másikhoz. Egy-két nap maradt, azután tovább ment. Mindenütt szívesen látták, mert kevés igényű s a mellett tréfás ember volt, aki egy-egy mókáival gyakran egész társaságnak mulatságot szerzett.

De Gyuri bácsi szegénységében is megőrizte ősi büszkeségét. Nem akarta a rokon vendéglátást ingyen elfogadni, hát megszolgált a maga módja szerint. A férfiaknak szüzdohányal kedveskedett, amely ugyan inkább megérdemelte a kapadohány nevet; az asszonynépet pedig rendesen világhírű remek fogporral lepté meg, amit krétából faragott az öreg.

De végre nagyon megrokkantak a lábai, nem bírta a vándorlást, hát a ro-

konok révén ingyen vendége lett a híres pozsonyi Palugyainak.

Évekig járt oda s mindent kapott, amit rendelt, éppen úgy, mintha fizetett volna.

Igen előkelő társaság asztalánál volt fentartott helye. Az urak szerettek vele mókázni, folyvást gazdag gróf kisasszonyokkal járták jegyben és sok apró ebédközi tréfa szerzője és céltáblája volt az öreg.

Gyuri bácsi jó képet vágott a mókához és nyugodt előkelőséggel fogyasztotta el ebédjét. Egyszer azonban valami nagy előkelőség tiszteletére rengeteg sokan voltak az ebédlőben és a pincérek ész nélkül szaladgáltak.

Gyuri bácsi foglyot rendelt. Kapott is. De elfelejtették a fogolyhoz lenesét hozni. Már pedig a fogoly mellé lenese való.

Gyuri bácsi esengetett, zsörtölődött, haragudott. A pincérek négyszer is megígérték, hogy rögtön hozzák a lenesét. De nem hozták. Gyuri bácsi arcát előtötte a harag.

Letette a nyakába kötött asztalkendőt és fölkel.

— Ilyen korcsmába nem járok! — mondta méltatlankodva.

És elment. És soha többé át nem lépte a Palugyai küszöbét.

S Z I N H Á Z.

Színházi műsor:

Febr. 18. Szerdán: *Az agylegények.* vígjáték. C.

Febr. 19. Csütörtökön: *Monna Vanna* színmű. A.

Febr. 20. Pénteken: *Cifra nyomorúság.* színmű. B.

Febr. 21. Szombaton: *Képzelt beteg.* vígjáték. C.

Febr. 22. Vasárnap: délután *Bánk bán.* szomorújáték, este *Ujházi Ede* vendégfelléptével *Proletárok*, színmű.

— (Molière és Mascagni.) Tegnap este a színház Molière emlékeztető ünnepelte a kénytelen házasság előadásával. Az ünneplés a módjának nem nagyon örültünk. Egyáltalán a moliérei darabok megválasztását nem tartjuk szerencsésnek. A fősvény műsorra vétele okos dolog volt, de már a képzelt beteg elmaradhatott volna. Megismételni pedig ezt a szatirát- mely mint alkotás nem tartozik a költő remekei közé, teljesen felesleges. Szívesebben láttuk volna ha a Mizantrop, a Tartuffe, a Tudós nők, A férjek iskolája bemutatásával iparkodik a társulat a művészi feladatok magasabb szintjére emelkedni. A kénytelen házasság is azok közül a Molière-darabok közül való melyek ily hirtelen alkalmi előadásban, minő a tegnapi volt, nem élvezhetők. Mondjuk, hogy jó volt az a tegnapi játé, bátor ehhez is fér szó, de moliérie semmi esetre volt! Éppen ezért

— nyugodják békében. — A vigjáték után Mascagni következett. A *Parasztbecsület*-et már láttuk ettől a társulattól kétségbeesetten rossz előadásban. Tegnap este *R. Réthy Laura* aszszony nemes művészete, mint patina szobor ércének, adott új szint és művészibb értéket az előadásnak. Különösen *Karacs Turidduján* és *Mezey Alfióján* volt közvetlenül érezhető a művésznek teljes erővel fennszárnyaló énekének és játéknak megihlető hatása. Mindaketten egészen más, valóban becses alakítást mutattak be. A karok igyekezete és *Simándi* tüzes vezetése mellett a zenekar esiszoltabb játéka is emelte az est értékét. *Adamék* Irma szép virágot kapott. *Krémer* szintén részt vett az előadásban. Ő volt Lola.

— (A *Denevér* előadása elmarad.) A mára hirdetett *Denevér* helyett az *Agglegények*, *Sardou* vigjátéka kerül színre. A szinlap azt jelenti, hogy a műsorváltozás *Felhő* Rózi betegsége és *Áldor* Juliska rekedtsége miatt történt. Az előbbinek betegségéhez hozzá nem szólhatunk; de *Áldor* Juliskát tegnap este a színézpályában láttuk. Már pedig rekedt torkok gyógyítására a szellős páholyok nem a legalkalmasabbak. Virágvasárnapjág még egy két népszínműben szüksége lehet a rekedt művészuének néhány tiszta hangra.

— (Iványi Antal szerződése.) *Makó* igazgató nagy kuzgósággal hozzá látott társulata méltó kiegészítéséhez. Nehány elsőrendű művészi erőre feltétlenül szükség van, hogy a jogos igényeket a társulat kielégíthesse. Az igazgatónak erre való komoly törekvését látjuk abban, hogy szerződtette *Iványi* Antalt, a kiváló művészt, aki Budapesten és a kolozsvári nemzeti színházban aratott éveken át nagy sikereket. *Iványi* Antal tegnap írta alá a szerződést, mely öt két évre *Makó* Lajos szintársulatához köti. A szerződés március 1-én lép életbe; e szerint *Iványi* már virágvasárnapja előtt megkezdte működését. Mint értesülünk, *Iványi* Antal több kitűnő szerepében fog március elején bemutatkozni. Eljátsza a *Kis alamusi* daljátékban *Tomot*, a *Dolovay* nábob leányában *Bilitzky* kadétot, a *Cifra* nyomoruságban *Mádi* Simit és az *Ingyenélők* népszínmű pompás síheder-szerepét. Örvendünk *Iványi* szerződésének. Ha a társulat újjászervezése ily őszinte és a körülményekhez képest még áldozatok árán is nagyarányú lesz, a debreceni színházhoz méltó társulat kerül ide esztendőre.

— (Képviselők a színészgyűlésen.) Az országos színészgyűlésen márciusi közgyűlésén *Makó* Lajos igazgatót *Oláh* Károly színházfelügyelő, a debreceni szintársulatot pedig *Szavay* Gyula kamarai titkár és *Kremer* Jenő, *Szalay* Károly társulati tagok fogják képviselni.

— (Szapáry Pál gróf a színészgyűlésen.) *Szapáry* Pál gróf, a budapesti Park-klub igazgatója, a kedves egyéni-

ségű fiatal főúr, belépett az országos színészgyűlésre pártoló tagjai közé s a színészek közgyűlésén valószínűleg mint a Magyar színház egyik képviselője szintén részt vesz. Mint értesülünk ez az érdeklődés azzal a tervvel van összefüggésben, hogy *Szapáry* Pál gróftól bevásztják az egyesület tanácsába s ily módon megnyerik az elnöki tiszt elvállalására. Ez különösen abból a szempontból lenne igen szerencsés megoldás, hogy az egyesület *Szapáry* Pál gróf segítségével remélhető a színészek nyugdíjintézete súlyos anyagi viszonyainak rendezését. A színészek nyugdíjintézete most oly zilált pénzügyi zavarokkal küzd, hogy nyugdíjasait csak 49 százalék levonással képes fizetni. Egyesek ezért a színészek százalék befizetéseit 6 százalékról 10 százalékra akarnák emelni. Ezzel szemben biztosabb megoldást ígér az a terv, hogy ha *Szapáry* gróf elfogadja az elnökséget, társadalmi tevékenységével s összeköttetéseivel bizonyosan talál módot az anyagi egyensúly helyreállítására.

EGYLET.

A jétekonv nőegylet közgyűlése. A debreceni jétekonv nőegylet e hónap 22-én *Veresné* Szathmáry Teréz elnökléte alatt d. u. 3 órakor az árvalház nagytermében választmányi ülést tart. Ezen az ülésen fognak elszámolni a legutóbbi fényesen sikerült táncmulatság jövedelméről. Ugyancsak ezen az ülésen mutatják be a miniszter által küldött szövevényeket s intéznek el egyes segély- és tagfelvételi ügyeket.

A debreceni betegsegélyző Zion-egylet tagjaival ez uton is tudatja a választmány, hogy az 1903. évre érvényes választási névsor a mai naptól kezdve e hónap 25-ig az egylet hivatalos helyiségében közszemlére van kitéve s az naponta délután 6—7 óra közt megtekinthető. A netaláni kibagyás, vagy jogosulatlan felvétel elleni felszólamlások ez idő alatt ugyanott adandók be.

TAVIRATOK.

Lovagias-ügy a Házban.

Budapest, febr. 17. (Saját tudósítónk távirata.) A *Lengyel* Zoltán és *Fejérváry* Géza báró honvédelminiszter közt támadt szövevényéből lovagias-ügy kerekedett. *Lengyel* Zoltán provokáltatta *Kubik* Béla és *Bartha* Ferenc képviselőkkel a minisztert, aki a maga részéről megbizottakul *Hadik* Barkócy Endrét és *Andrássy* Tivadar gróftól nevezte meg.

Erzsébet kir. hercegnő temetése.

Bécs, febr. 17. (Saját tudósítónk távirata.) *Erzsébet* kir. hercegnő holttestét ma délután 4 órakor *Frigyes* kir. herceg palotájának előcsarnokában, a király a kir. hercegek és hercegnők jelenlétében beszélték. A holttest még ma éjjel elszállították Badenbe.

Az angol király állapota.

Koppenhága, febr. 17. (Saját tudósítónk távirata.) Az itteni udvar nagyon rossz híreket kapott III. Edward angol királyról. Az orvosok kijelentették, hogy legközelebb újra operálni kell őt s ha sikerül a műtét, a királynak legalább egy évet melegebb vidéken kell tölteni.

Gabona tözsde.

Budapest, febr. 17. (Saját tudósítónk távirata.) Buzakinálát mérsékelt, vételkedv tartózkodó. Nyugodt irányzat mellett 18.000 méter-mázsa került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Igé hideg.

Buza áprilisra	7.57—58.
Rozs áprilisra	7.60—61.
Zab áprilisra	6.63—64.
Tengeri májusra	6.16—17.
Repece augusztusra	11.85—95.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Érdekes cseléd. K. M. államtitkár viselőnek a felesége pár hét előtt nagyon érdekes eselédet fogadott. A férje ugyan így kiáltott fel, a mikor megnézte a könyvét:

— Hogyan fogadhattad fel ezt a cselédet, hiszen tizenkét hónap alatt 12 helyen szolgált.

— De kérlek, gondold meg — felelte a felesége — mennyi érdekes dolgot mesélhet ez nekünk a sok házról, ahol szolgált.

És *Pecskó* Mari szakácsnő csakugyan sok érdekes dolgot tudott, különösen az R. házaspárról, akiket a gazdái is ismertek. Az érdekes cseléd elmondta, hogy R.-nének nem egy, de egyszerre két kedvese is van s hogy férje okvetlenül tudott a dolgról, hanem az aszszony egyik barátja gazdag ember. K. M. kötelességének tartotta tudtul adni a barátjának, hogy mivel gyanúsítják. Így jutott *Pecskó* Mari becsületsértés és rágalmozás miatt a bíróság elé, amely egy hónapi elzárásra ítélte.

BUDAPESTI TUDÓSÍTÁS.

Véres szerelmi dráma történt tegnap Budapesten, mint tudósítónk távirja: A *Gyep-utea* 15 számú ház egyik földszinti lakásában egy munkáscsaládnál lakott *Benics* Rozália 41 éves volt házvezetőnő, akinek szerelmi viszonya volt *Kapitány* Mihály 30 éves szalánci gyári munkással. Miután pedig a szerelmes pár nyomorba jutott, *Kapitány* Mihály, mint a házbéliek beszélik, mindenképen ráakarta venni kedvesét, hogy legyenek öngyilkosok, de az asszony hallani sem akart erről. Tegnap éjjel *Kapitány* Mihály beállított a kedveséhez s revolverrel ráélt. A golyó az asszony hátába furdott és a szívét is érintette, úgy hogy az ajtó küszöbénél összerogyott és azonnal meghalt. Erre a gyilkos maga ellen fordította a fegyvert és föbe lötte magát. Az előhívott mentők eszméletlen állapotban a kórházba.

Esküvő helyett temetés. Csongrádon Kaciba János szélmalom tulajdonos leányának Juliskának a lakodalmára készült a háznép tegnap. Édes apja, hogy gond nélkül lakodalmazhasson elakarta végezni délelőtt az őrlést a malomban. Elis ment a malomba 17 éves hasonnemű fiával. Közös erővel akarták megindítani a vitorlákat, mikor hirtelen szél kerekedett s mindakét embert felkapta magasba s azután nagy erővel csapta őket földhöz. Kaciba János szörnyet halt, a fia pedig haldoklik, így esett esküvőből temetés.

Polgárság és csendőrség harca. Szántó községben véres kimenetelű összeütközés történt szombaton délután a lakosság és a csendőrség között. A véres összetűzésnek — mint nekünk írják — egy árverés volt az okozója. Szabó András szántói lakos ezelőtt pár hónappal halt meg. — Özvegye mostoha anyja volt a hátramaradt két kiskoru árvának, ennél fogva a haláleset után a kiskorúak érdekében azonnal leltároztak a halottas háznál. — Özy Szabóné azonban úgy akarta magát biztosítani az árvák vagyonából, hogy a mi értékesebb tárgy volt a háznál, azt eladta. Az árverést pedig meg kellett tartani. Amde Szabóné rokonsága nem engedte, hogy az árverés megtartassék. Fenyegető állást foglaltak a ház előtt, úgy hogy a végrehajtó kénytelen volt távozni. Nagy Vilmos végrehajtó ekkor a csendőrséghez fordult karhatalomért. — Szombaton azután ismét megjelent a végrehajtó két csendőrrel Szabóné lakásán, ahol azonban már ekkor nagy néptömeg gyűlt össze. A végrehajtó a két csendőrrel belépett az udvarra, de ekkor Szabóné rokonai vasvillákkal és fejszékkel a kezükben egyenesen a végrehajtónak rohantak. A csendőrök ekkor lövésre kapták fegyvereiket s felszólították a merénylőket, hogy távozzanak. E közben a tömegből nagy kőzárpar repült a csendőrök felé s Keszi Imre csendőrt fején meg is ütötték. — Ekkor azután a csendőrök a tömeg közé lóttek, mire a tömeg nagy sikoltozásal elmenekült. A lövés következtében Dombi Gáspár és Bata Ferenc súlyos sérülést szenvedtek.

NYILT-TÉR.*)

Tek.

Adler Henrik urnak

Helyben.

Kedves barátunk!

Megbízásodból folyó hó 16-án megjelentünk Fülöp Béla urnál, hogy a 15-én tett, rád vonatkozó sértő kifejezéseért magyarázatot kérjünk.

Fülöp Béla ur kinyilatkoztatta, hogy sérteni egyáltalában nem akart és ha sértve találod magad, ezennel bocsánatot kér, — mely bocsánat kérését nevedben elfogadtunk.

Ezek után az ügyet részünkről befejezett nyilvánítjuk.

Debrecen, 1903. febr. 17.

Tisztelő barátaid

Faragó László.

Buzás Lajos.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerkesztő.

Regénycsarnok.

EGY LOVAGIAS ÜGY.

Irta: *Malonyay Dezső.*

Mint minden nagyobb városban, Genfben is kellemetlen a vasárnap délután. A lakosság ama, ha nem is legirigyelhetőbb, de nyilván legtiszteletreméltóbb része, mely igazán dolgozik, hogy megélhessen, ott is kivetkezik vasárnaponként őszinte mivoltából s úgy szentelik meg a hetedik napot, hogy megtagadják a hatot. Nem mint faluhelyt, a hol ünneplő köntösében is nemesül megmarad kiki annak, a mi, — a városi, mintha leakarná tagadni az ő becsületes mesterségét, hogy egy délután ur-nak nézzék.

Gavéllért játszik a szabólegény, a kereskedő segéd azon iparkodik, hogy grófnak nézzék, a varróleány pedig... Szegény szép kis leány, hogy elpirulna, ha annak néznék, a kihez hasonlóit abban a nagy, bodros kalapban, melylyel vasárnap parádézik... Mert kalapot tesz a ki hajdanfővel jár hétköznap s a friss karton ruha, a szép redőjű zubbony helyett udokul elszabott holmi éktelenkedik az embereken utca-szerte, pedig szemlátomást gyötri őket a vasárnapi ruha. Kényelmetlenül érzik magukat s persze, ingujjra vetkezik rögtön, a ki jóllakott, vagy a kinek egyéb oka került, hogy jókedvű legyen. Azt kell megügyelni, hogy viselkedik a munkás ember keze vasárnap délután... Azok a markoláshoz szokott, becsületes tenyerek!... Mintha pellengérré volna kikötte a hüvelyk s a többi is, mintha egymástól idegenkedve szégyenkeznek minden ujj, pláne a melyikre még gyűrű is kerül vasárnap délután...

Letértem az alsó hidra, a hol a Rhon harsogva szakad ki a tóból.

Ott, a dinamogépház nyitott ajtaja előtt állott, az ajtófélfához támaszkodva, egy ember. Ockéntelenül megállottam. Hisz én ismerem ezt az embert!...

Kék zubbony s olajos vászonsípka volt rajta, kurtá száru angol pipa a szájában. — Ő is megnézett, de olyan idegenül, sőt kissé brutálisan, hogy szó nélkül haladtam tovább.

Pedig mégis ismerem!... Ugyan hol láttam?!... Visszafordultam. Ab-

ban a pillanatban fordította el a fejét, — ő is utánam nézett, de valószínűleg nem akar rám ismerni, mert nyomban megfordult s bement a gépházba.

A hogy kiegyenesedve, egyet lépett, azonnal ráismertem és végig borzongtam belé.

— Pista! — kiáltottam utána, de már akkor bement, nem hallotta, vagy talán nem akarta hallani.

Vizióként villant emlékezetembe életem egyik legkeservebb napja s elöttem állott ez az ember: láttam, mint akkor, nem így, kék munkászubbonyban, hanem a legdivatosabbban szabott hosszú felöltőben, felgyürt gallérral, rezzenés nélkül várva a golyót... a lövés eldördül... aztán egyet lép, valóban délcegen s abban a pillanatban eldördül az ő lövése... a másik a földön fekszik, az ősi dér lepte gyér fűben, támaszkodik a könyökére, föl akar kelni, de már nem tud, körmeit vágja a földbe, melléből bugyog a vér, szája habos, mondani akar valamit... üvegesedő szemének szemrehányása elől sípadtan hátrál emez... hallom mint mormogja: „Sajnálom!”... azután vállat von és megy... mi pedig ott maradtunk, a másik barátunk mellett, a kit esütörtök este arcul ütött s szombaton reggel agyonlőtt emez.

(Folyt. köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ

Ma szerdán, febr. 18 án (C) bérletben:

Az agglegények.

Vígjáték 5 felvonásban Irta: Sardou Viktor.

Holnap, esütörtökön február 17. bérlet (A)

MONNA VANNA.

Dráma 3 felvonásban.

A legjobb arc-
szépitőszert a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan. { Kítűnő toillet szappanok a

Epe-szappan. { kenőcs használatához

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczpor háromszinben, fehér, rózsás és eréme 1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Főraktár: **Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovits Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László, Balázs Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak drogueriájában.

Kapható továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerészárban, **Aradon, szabadságtér,** valamint minden más gyógyszerészárban.

Egy tégely ára 1 kor. 40 fillér

Egy kis tégely ára 70 fillér

Örökös tavasz megkezdése.

Nemcsak szép levágott virágok és kötött csokrok, de nagy mennyiségű eserepekben nyíló virágok is vannak állandóul készletben, u. m. jácintok, tulipánok, Primulok, Cyclamen, valamint cameliák és azaleák olesó árban és nagy választékban.

A t. közönség b. pártfogását kérve,

kiváló tisztelettel
Paczelt János

mag- és virágkereskedő.

1974.
1903.

Széna eladási Hirdetés.

A város belső és külső guti erdőségen az 1902 évben termelt szénának nyilvános árverésen leendő eladása elrendeltetvén, értesítettnek a venni szándékozók, hogy az árverés a helyszínen a f. 1903 évi február hó 21 napján tartatik meg s a vontai hegyi erdőóri laknál fog d. e. 9 órakor megkezdetni.

Kelt Debreczen 1903 február 16-án.

A városi Tanács.

Dr. Lengyel F. féle Nyírfa balzsam

Már maga az a nedv, mely a nyírfatörzséből, ha abba fűrészt eszközlünk, kifolyik emberemlékezet óta mint a legkitűnőbb szépitő szer ismeretes ha azonban ezt a nedvet megtaláló előírás a szerrint kémiai uten balzsamá készítjük akkor

lesz csak kitűnő hatása — Ha az arcot vagy más bőrhelyet ezzel este bekenjük a bőrtől már másnap reggel majdnem észrevehetetlen pikkelyek válnak le, miáltal a bőr vakító fehér és finom lesz.

Ez a balzsam lesimítja az arcon képződő ráncokat és himőhelyeket és annak fiatalos arcszint ad; bőrnek fehérséget, finomságot és üdéséget kölcsönöz, a legrövidebb idő alatt eltávolítja a szeplőket, bőrfoltokat anyajegyeket, az orr vörösségét, bőr-atkákat és mindenféle bőrtisztálanságot. Egy korsó ára használati utasítással együtt 1 frt 50 kr.

Dr. Lengyel-féle Benzoe-szappan

a legenyhébb és leghasznosabb szappan a bőr részére, különlegesen preparálva darabonként 60 kr. — Kapható minden nagyobb gyógyszerertárban. Főraktár Budapesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerertárban, Király-utca 22 szám.

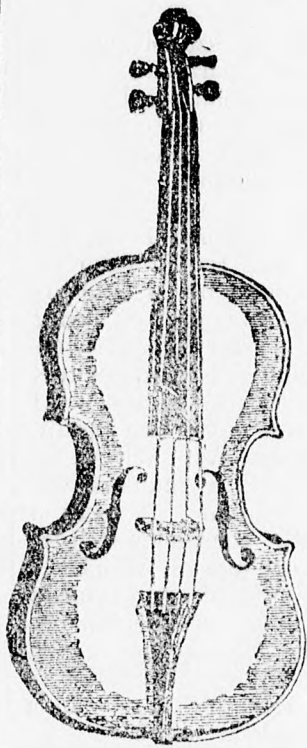
Fernolendit

A világon legjobb lábellenő és fénykrém világos lábellenőknek melykiváló szép fényt és tartósságot ad a bőrnek. El használt peccétes sárga vagy barna bőrnek a Lyosin egészen új fényt ad.

Alapított 1832. Gyári raktár Bécs, I. Schnlerstrasse 21. Mindenütt kapható

ELSŐ KÉZBŐL LEJÓBBAN VÁSÁROL.

Magyarország legnagyobb hangszergyára réz-, fa-, fuvó- és vonós hangszerekben

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros, a cs. és kir. közös és a m. kir. honved hadsereg szállítója.

Budapest, II. Lánchíd-u. 3. szám

Legnagyobb választék az összes hangszerekben

Hegedűk, gordonkák, bőgők, fuvolák, klarinetok, trombiták, czimbalmok.

Általam konstruált TÁROGATÓK 30 forinttól feljebb

Iskola és zongorakiséret ingyen.

HARMONIKÁK legjobb, elpusztíthatlan hangokkal. Különlegesség az azélhanghangverseny-harmonikák. Sajátmunkák

TELJES ZENEKAR FELSZERELÉSEK

a legjutányosabb árban, előnyös feltételek mellett.

KÉPES ARJEGYZEKEZ

pedig külön-külön a) hangszerekről, b) harmonikumokról, c) harmonikákról

INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Miért szenved? mikor önnek a biztos gyógygyógyulásra a legrégebbi sebeknél is kilátása van és majdnem mindig elkerülhetni a fájdalmas operációt vagy amputálást, ha

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi centifolia-kenőcsöt

használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van a fájdalom enyhítésében pedig elérhetetlen. Valódi centifolia-kenőcs használatát: a gyermek ágyasok mellbajánál, mellkeményedésnél, vörhenynél, mindenféle régi bajnál, nyílt sebeknél lábakon esontokon, sebeknél, sósosuz, dagadt lábakkal, sőt esontszunál is; ütött, szurt, lőtt, vágott és roncsolt sebeknél; az idegtestek kiválasztásánál, mint üveg és faszilánk, homok dara, tövis stb.; mindenféle daganat, kinövés, karbunkulus, új képződmények, valamint rákmal körömméregnél, körömdaganatnál, hólyagnál, menestől kisebbdedet lábakkal. Éget sebek minden nemét, fagyott testrészek, a betegek fekvéstől eredt sebeit, a nyakon támadt daganatot, vérdaganatot, fülbajt és a gyermekek sebesedését stb. stb. Szétküldés csak az összeg előzetes beküldése ellenében. Tégely csomagolással, postaköltséggel és szállító levéllel együtt 3 korona 50 fillér. Számtalan elismerő bizonyítvány eredetiben megtekinthető: Mindenkit óvok hamisítványok vételétől és kérem vigyáznia, hogy minden tégelyen a czég „Orangyal-gyógyszertár Thierry (Adolf) Limited Pregrada, beégetv legyen.

THIERRY A. gyógyszerész

balzsama és centifolia-kenőcse.

E két gyógyszerében felülmulhatlan szer, sohasem romlik el ellenben minél régebbi lesz, annál értékesebb és hathatóssabb, és sem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az év bármely szakában küldhető. Majdnem mindig van hatásukés segitenek, legalább az orvos megérkezéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy efféle sokszorosán ajánlt hasonló, de hatástalan szereket használni, melyekért csak legfeljebb a pénzt dobjuk ki hanem maradunk csak e mellett a két régi elismert jó, olesó, megbízható, amellet teljesen ártalmatlan, világított szernél, melyeknek minden családnál találhatónak kellene lenni. Ahol a fent ismertetett védjegyekkel valódián kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és cizmezni.

Thierry (Adolf) Orangyal-gyógyszertára Pregrada

Rohitsch Sauerbrunn mellett.

Közp. raktár Budapesten; Török J. gyógyszerész Zagyarában; Mittebach S. gyógyszerész és Bécsben; Brady gyógyszerész.

Debrecen, nyomtatott, László József könyvnyomdájában.